

DI Sakari Siltaloppi

Petter Hällströmin sukukirjan tarkoitus

Sukukirjassa on selvitetty pääosin kaikki Helsingborgissa syntyneen Petter Hällströmin (1702-1781) ja hänen vaimonsa Elisabet Ariinin (1702-1788) sekä nais- että mieskannalta polveutuvat jälkeläiset VI sukupolveen saakka. Sukukirja rakentuu totutusta tavasta poikkeavalle pohjalle. Alussa on mielenkiintoinen sukuhistoria, jonka fil.kand., rehtori Irma-Liisa Särkkä on kirjoittanut erittäin raikkaasti ja ansiokkaasti. Hän on mielestäni onnistunut erinomaisesti sitomalla hienosti yhteen Petterin ja suvun vaiheet yleisen Suomen historian ja sukutarinoiden kanssa. Näin on syntynyt todella luettava kuvaus sukumme vaiheista ja aikaansaannoksista.

Ratkaisevia asioita ja vaikeuksia sukukirjan teossa

On suuri joukko asioita, jotka on ratkaistava, kun aletaan painaa sukukirjaa. Nämä vaikeudet voisi jakaa kolmeen ryhmään:

- 1) Kuka tekee materiaalista sellaisen käsikirjoituksen, joka kelpaa kirjapainolle, kuka kerää valokuvat, kuka lukee oikovedoksen, kuka tekee kirjan taiton - eli kuka tekee työt. Meillä tämä oli minun tehtäväni.
- 2) Kirjapainon tekniset kysymykset: millainen kirjasta tehdään ulkonaisesti, kannen suunnittelu, paperin laatu, tekstin latominen 1- vai 2-palstaisena, tekstin koko, kirjasimien kursivointi tai lihavoiminen nimissä, sukutaulun kirjapainotekninen toteutus jne. Tulos näkyy oheen liitetystä sukutaulusta. - Kokemuksena voisi sanoa, että näissä asioissa ei kannata turhanpäiten säästää. Tulisi myös käyttää hyviä asiantuntijoita, koska näiden seikkojen oikealla toteutuksella kirjasta saadaan tyylikäs ja edustava. Meidän sukukirjamme teki Gummerus, jonka tarjous oli edullinen vaikkei halvin, mutta suuri yhtiön kokemus merkitsi paljon.

3) Varsinaiset sukututkimukselliset asiat. Minkälaisessa muodossa esitetään tiedot, jotka on kerätty arkistoista. Koska kirjan piiriin kuuluu yli 5000 henkilöä lähes 800 perheestä, oli mielekästä ja tasapuolista esittää taulustossa jokaisesta henkilöstä vain perustiedot ja historiikkiosassa jo kertoa laajemmin myös suvun aikaansaannoksista ja merkkihenkilöistä.

Kirjaa tehdessäni oli mielessäni aina kysymys, onko ratkaisu yksinkertainen, helposti ymmärrettävä, selkeä ja tyylikäs myös maallikon luettavaksi. Koska suvussa solmituista avioliitoista on 6,5 % sellaisia, joissa molemmat puoliset ovat kantaparin Petterin ja Elisabetin jälkeläisiä, näytti käyttöön otettu kolmen polven sukutaulumalli hyvin nopeasti etunsa: siirryttäessä sukupolvesta toiseen polvissa I-VI tarvitaan oikeastaan vain yksi siirtyminen taulustossa sivulta toiselle, kun tavallisessa kaksipolvisessa taulustossa olisi ainakin neljä siirtymistä. Kirjassamme ovat sisarukset ja serkukset isovanhempien jälkeen selkeinä kokonaisuuksina. Sukulaisavioliitoissa perheen paikka sukutaulustossa siten, että perhe pääsääntöisesti mainitaan alempi-numeroista sukupolvea olevan puolison mukaisella kohdalla. Milloin puoliset ovat samaa sukupolvea, perhe on miehen mukaisella kohdalla.

Kolmipolvisessa taulumallissa on yksi helposti havaittava, mutta täysin siedettävä haitta: Yksi taulu kuvineen saattaa venyä jopa neljälle sivulle, mutta se ei näytä häiritsevän luettavuutta.

On ratkaistava myös, missä muodossa nimet esitetään. Kirjassa ei ole katsottu aiheelliseksi etunimien kohdalla käyttää kansanomaisia muotoja, kuten Fiia, sekaannusten välttämiseksi. Sukulainen Vaasasta soitti ja ihmetteli, miksi isoäiti on sukukirjassa Serafia eikä Sofia, niin kuin lapsenlapsi oli olettanut. Tarkistin vielä asian: lapsi oli kastettu Serafiaksi. Kirjassa on siis pyritty käyttämään sellaisia etunimiä, jotka asianomaisen kohdalla ovat asiakirjoissa.

Samanlainen ongelma on länsisuomalainen sukunimikäytäntö. MiHELLÄ ei oikeastaan ollut mitään sukunimeä, vaan lisänimenä sen talon nimi, jossa hän asui. Asia on ratkaistu niin, että kirjassa sukunimenä on viimeisen talon nimi ja suluissa syntyperän il-

moittava nimi, ja tekstissä kerrotaan asuinpaikat ja talot, missä perhe on asunut.

Kirjan yhtenäisyyttä silmällä pitäen, ottaen huomioon myös jatko-osa, käytetään talollisista maanviljelijä-sanaa lisättyä tarkennuksella, minkä talon isäntä henkilö oli.

Kirjassa havaitut puutteet ja kysymyksiä herättäneet seikat

Hakemisto on laadittu siten, että suvussa naidut naiset on esitetty kaksoisnimillä: ensin oma ja sitten aviopuolison sukunimi. Lisäksi nämä naiset on esitetty myös aviomiehensä sukunimen kohdassa miehen etunimen jälkeen saman hakusanan kohdalla ja aikajärjestyksessä, jos vaimoja on ollut useita.

Tästä ratkaisusta johtuu yksi ongelma VI-sukupolven kohdalla, koska tämän sukupolven aviomiehiä ei kirjassa vielä ole. Ts. VI-sukupolven suvusta naidut naiset on hakemistosta etsittävä tyttönimen kohdalta. On siis tiedettävä isoäidin oma nimi löytääkseen hänet hakemistosta.

Huomasin tämän ennen kirjan valmistumista, mutta sen korjaaminen olisi aiheuttanut siksi paljon työtä, etten halunnut ottaa riskiä kirjan valmistumisen myöhästymisestä k.o. syystä. Puutehan korjautuu automaattisesti jatko-osien ilmestyessä.

Toinen asia, jota useimmiten kysytään, koskee VI-sukupolven nimien perässä olevia taulunumeroita, esim. Taulu 1503. Kirjassahan on vain 156 taulua. Antaessani jokaiselle VI-sukupolven henkilölle nyt jo oman taulunumeron sukukirjan jatko-osiin, olin samalla kaukonäköinen ja optimistinen siitä, että kirjalle tulee jatkoa. Onhan näet niin, että tämä asia on liian monissa sukukirjoissa unohdettu ja siten vaikeutettu siirtymistä sukukirjan osasta toiseen.

o o o

Taulu 4

II Maria Petterintytär Hällström (T.1), s. Ilmajoella 30.11.1736, k. siellä 21.7.1815. — Puoliso Ilmajoella 2.7.1759 Matti Pertunpoika Hyövälti, s. Ilmajoella 1.2.1736, k. siellä 8.3.1794. Maanviljelijä, Ilmajoen Kokkolankylän Hyövältin isäntä.

III Lapsia, syntyneet Ilmajoella:

1) Elisabet Hyövälti, s. 2.7.1760, k. siellä 22.11.1828. — Puoliso Ilmajoella 24.4.1785 leski ~~Maacki~~ ~~Maackinpoika~~ Raata, s. Ilmajoella 8.8.1754, k. siellä 13.9.1808. Pitäjänräätäli. Asui Ilmajoen Lahdenkylän Rannan torpassa.

IV Lapsia, syntyneet Ilmajoella:

- 1) Justiina, s. 4.2.1786, k. siellä 27.10.1786.
- 2) Mikko Rinta-Luoma, s. 29.9.1787, Taulu 45.
- 3) Liisa (Ala-Penttilä), s. 24.4.1790, Taulu 46.
- 4) Helena (Rinta-Pietilä), s. 1.11.1792, Taulu 47.
- 5) Matti, s. 29.1.1795, k. siellä 8.4.1815.
- 6) Valentin Latva-Välkkilä, s. 4.3.1797, Taulu 48.
- 7) Hedvig, s. 23.11.1799, k. siellä 21.2.1806.
- 8) Maria (Palomäki), s. 13.11.1802, Taulu 49.
- 9) Susanna (Perälä), s. 23.7.1805, Taulu 50.

2) Kaarlo Yli-Ojanperä, s. 26.1.1763, k. siellä 17.7.1838. Maanviljelijä, Ilmajoen Röyskölankylän Yli-Ojanperän vävy ja isäntä. — Puoliso Jalasjärvellä 21.11.1786 Anna Kristiina Simontytär Yli-Ojanperä, s. Ilmajoella 22.4.1770, k. siellä 21.11.1825.

IV Lapsia, syntyneet Ilmajoella:

- 1) Helena (Yli-Ojanperä), s. 12.9.1787, Taulu 51.
  - 2) Matti, s. 8.10.1790, k. siellä 19.6.1791.
  - 3) Anna (Perälä), s. 9.12.1791, Taulu 52.
  - 4) Katarina, s. 16.12.1794, k. siellä 4.8.1796.
  - 5) Maria (Orrholm), s. 21.11.1797, Taulu 53.
  - 6) Juho Yli-Ojanperä, s. 21.6.1799, Taulu 54.
  - 7) Antti Mäkyinen, s. 7.4.1804, Taulu 55.
  - 8) Mikko, s. 4.11.1810, k. siellä 6.11.1811.
- 3) Antti Ala-Hyövälti, s. 15.11.1765, k. siellä 16.3.1841. Maanviljelijä, Ilmajoen Kokkolankylän Ala-Hyövältin isäntä. — Puoliso 1:0 Ilmajoella 10.2.1795 Susanna Jaakontytär Iso-Jouppila, s. Ilmajoella 2.4.1774, k. siellä 17.11.1799; 2:0 Kurikassa 25.9.1800 Ulrika Gabriellytär Luopa, s. Kurikassa 15.3.1779, k. Ilmajoella 14.8.1839.

IV Lapsia, syntyneet Ilmajoella:

- 1) Jaakko, s. 17.1.1796, k. siellä 23.4.1817.
- 2) Matti, s. 30.9.1797, k. siellä 30.4.1799.
- 3) Maria, s. 16.11.1799, k. siellä 18.11.1799.
- 4) Hedvig (Väli-Jouppila), s. 17.12.1801, Taulu 56.
- 5) Loviisa (Rinta-Röyskö), s. 9.7.1804, Taulu 57.
- 6) Gabriel Ala-Luopa, s. 19.9.1806, Taulu 58.

HENKILÖMÄÄRÄT ERI SUKUPOLVISSA JA SUKUHAAROISSA

I	II		III		IV		V		VI		Yhteensä	
	Aviossa	Kaikki	Aviossa	Kaikki	Aviossa	Kaikki	Aviossa	Kaikki	Aviossa	Kaikki	Aviossa	Kaikki
	Helena Westman		2	6	5	9	4	17	9	15	21	48
	Elisabet		6	9	36	67	141	233	413	707	597	1.017
	Latva-Jussila											
Petter	Maria Hyövähti		7	8	43	72	184	334	551	1.066	786	1.481
Häll-	Carl Hällström		7	8	26	44	32	87	71	114	137	254
ström	Katariina Jaskari		9	9	48	63	207	307	783	1.132	1.048	1.512
	Hedvig Laurosela		—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Yht. I	6	9	31	40	158	255	568	978	1.827	3.034	2.591	4.317
x												
Edelli-	6	9	5,2	4,4	5,1	6,4	3,6	3,8	3,2	3,1		
suku-												
polvi												

Avioliittoja I—VI 2.591 kpl
 Aviopuolisoita I—V 764 kpl
 Hakemistossa nimiä 3.355 kpl
 Koko henkilömäärä I—VI 5.081 kpl

Täydellisiä perhetauluja 764 kpl
 Koko lapsimäärä II—VI 4.316 kpl
 Keskilapsiluku/perhe 5,6 kpl
 Avioituneet lapset/perhe 3,4 kpl

HÄLLSTRÖM-SUKUA KESKENÄÄN OLEVIEN AVIOPUOLISOIDEN LUKUMÄÄRÄT SUKUHAAROITTAIN JA SUKUPOLVITTAIN JA SUKULAIUUSSUHDE

Aviopuolison sukulaisuussuhde	Elisabet Latva-Jussila			Maria Hyövähti			Carl Hällström			Katariina Jaskari			Yh- teensä
	IV	V	VI	IV	V	VI	IV	V	VI	IV	V	VI	
Serkku							6	2		2			10
Serkkunsa lapsi	1												1
Pikkuserkku	2	1		2	5			2		1	12		24
Pikkuserkkunsa lapsi	1	3		1	3								9
Kolmas serkku		6			4								10
Kolmannen serkkunsa lapsi		1			4					1			6
Vanhempansa serkku		3				1							4
Vanhempansa pikkuserkku		2	2		1	3							8
Vanhempansa kolmas serkku			1			3							4
Määrittelemätön			22			42							28
Yhteensä	4	16	25	3	17	49	6	4		3	13	28	
Sukuhaara yhteensä		45			69			10			44		168
% avioituneista		7,5			8,7			7,3			4,2		8,5